

## Emlékeztető

### Kárpát-medencei országok helyi akciócsoportjainak együttműködését erősítő partnerkereső találkozójáról

Helyszín: Bugyi község, Forster vadászkastély

Időpont: 2013. március 7-8.

A találkozó elsődleges célja az volt, hogy a Kárpát-medence országaiban működő LEADER Helyi Akciócsoportok, illetve a nem EU tag országokban működő, LEADER elvek szerint szerveződött és működő szervezetek részére találkozási lehetőséget biztosítson és lehetővé tegye az együttműködések elindítását, közös projektötletek kidolgozását. Az esemény apropója, hogy a közelmúltban jelent meg a LEADER program keretében nemzetközi együttműködések megvalósulását lehetővé tevő VM rendelet [99/2012. (IX.25.) VM rendelet], ugyanakkor a hazai és más kelet-közép-európai HACS-oknak mindeddig nem sok tapasztalata van a nemzetközi együttműködések terén. A rendezvény moderátorai Nemes Gusztáv és Ördög László voltak.

A **csütörtöki nap** délelőttjén **Kiss Ágnes** megnyitóját követően **Ana Nechita** az Európai Vidékfejlesztési Hálózat (ENRD) LEADER HACS-ok együttműködését segítő tevékenységét és eddigi, az együttműködésekkel kapcsolatos (alapvetően elméleti) tapasztalatait mutatta be. **Vagács István**, az NGM Regionális és Kárpát-medencei Vállalkozásfejlesztési Főosztályának vezetője a kis- és középvállalkozások számára hasznos intézkedésekről beszélt – sajnos a HACS-ok által kezdeményezett együttműködési projektek keretében felhasználható konkrét javaslatok nem hangzottak el, illetve forráslehetőségek sem kerültek bemutatásra (az előadó maga említett meg, hogy nem kifejezetten ismeri a HACS-ok tevékenységét).

A határokon átnyúló együttműködések múltját és jövőjét valóban konkrét, gyakorlati példákkal mutatta be **Gyórfy Gábor**, a Nyugat-Pannon Terület- és Gazdaságfejlesztési Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft. vezető tervezője. Az együttműködési projektek számos előnyét és lehetséges buktatóit sorolta fel, amely ismeretek hasznosak lehetnek a HACS-ok számára. Rámutatott, hogy hazánkban és a kelet-közép-európai országok többségében a közberuházások szinte kizárólag európai uniós forrásokhoz kötődtek (Magyarországon 98%-ban!), így ezek az országok kiszolgáltatott az EU-pénzek felhasználására vonatkozó szabályoknak. Ausztria és Németország esetében ez az arány kevesebb, mint 5%. Kiemelte a helyi pénzben rejlő lehetőségeket (a pénz lényege, hogy könyvelési eszköz; a helyi pénz nincs sem aranyhoz, sem valutákhoz kötve, így teljes mértékben a helyi közösség igényit szolgálhatja).

A pódiumbeszélgetés során megtudhattuk, hogy **Szlovákiában** a LEADER keretében megvalósuló együttműködési projektekre 40000 euro támogatás vehető igénybe, de ez az összeg hamarosan 75000 euro-ra fog módosulni. Térségszintű együttműködés esetében az összeg egyenlő arányban oszlik meg a résztvevő HACS-ok között, nemzetközi együttműködés esetében pedig a résztvevő szlovákiai HACS-ok között. **Romániában** a HACS-oknak saját keretük van az együttműködések finanszírozására, azonban ez csak a HVS-ben rögzített célokra használható fel - a kiírás tehát nem központi. Romániai HACS azonban csak akkor kaphat támogatást nemzetközi együttműködésre, ha kezeskedik arról, hogy a külföldi partner is legalább akkora összeget fordít a projektre, mint a romániai. Az együttműködésre rendelkezésre álló forrás nem csoportosítható át más jogcímre. **Szerbiában** már több mint 20, LEADER elveknek megfelelően kialakított szervezet működik, a kormány hazai forrást biztosít működésükre és projekteikre. **Ukrajnában** egyelőre nem alakultak ki ilyen szervezetek, gyakorlatilag csak felsőoktatási intézmények és

országos, a mezőgazdasághoz kapcsolódó tevékenységű szervezetek foglalkoznak vidékfejlesztéssel.

Délután kisebb csoportokban beszélgettünk az együttműködés céljáról, lehetőségeiről, feltételiről, valamint az eddigi tapasztalatokról. Ezt követően, különböző témákat (pl. turisztika, helyi termékek, képzés) dolgoztunk fel a nemzetközi együttműködési lehetőségek szempontjai szerint. Jómagam (T.GY.) a helyi termékek témájához kerültem moderátorként beosztásra. Az érdeklődők szabadon mozoghattak a témák között. A beszélgetést igyekeztem úgy irányítani, hogy minél konkrétabb ötletek és javaslatok hangozzanak el, kerüljük az általánosságokat, valamint a határon túli résztvevők minél nagyobb arányban kapjanak szót. Természetesen nem volt célunk, hogy szakmai vitát generáljunk a témában. Hamar tisztáztuk, hogy itt inkább a hagyományos termékekről beszélünk, ezek tekintetében lehetséges a nemzetközi együttműködés, amely alapvetően kapcsolódik a szakmai tapasztalatok cseréjéhez és a turizmushoz is. Az elhangzott tapasztalatok és javaslatok alapján közösen (a végére már legalább 20 fős részvétellel) kidolgoztuk a „Kárpát-medencei párlatok útja” című projektötletet, amelynek együttműködési ajánlatát számos résztvevő aláírta.

A **pénteki napon** délelőtt megfogyatkozott létszámmal folytatódott a rendezvény. A közös beszélgetés során a résztvevők az együttműködésekkel kapcsolatos eddigi pozitív és negatív tapasztalataikat osztották meg egymással.

Győrffy Gábor elmondta többek között, hogy a korábbi osztrák-magyar együttműködési projektek döntő többségében egy osztrák szervezet volt a vezető partner – ennek oka a „blöffölési tapasztalat”: megtanultak hangzatos, de fenntartható célokat kevés konkrét tartalommal megfogalmazni. Ennek előnye, hogy az együttműködési projektek sokkal jobban működnek, ha rugalmasan hagyjuk őket alakulni, sokszor a legjobb eredményt a „menet közben” megfogalmazott projektelemek hozzák. Az osztrák projektek nem akarnak kényszeresen innovatívak lenni. A legtöbb támogatást általában kapacitásépítésre, projektmenedzsmentre költik – az így létrehozott kapacitások máskor is hasznosnak bizonyulhatnak. Ezen tapasztalatok alapján javasolta, hogy nem jó megoldás, ha a projekt teljes menetét előre pontosan meg kell határozni, és teljes körű, részletes költségvetést kell előre készíteni. Hangsúlyozta továbbá, hogy nemzetközi együttműködésben megvalósuló projekt keretében beruházást megvalósítani nem érdemes. Ilyen módon üzleti eredményt elvárni nagyon kockázatos, ahhoz ugyanis óriási tőkeerő szükséges - kistelepülések együttműködésekor nem volna szabad ezt célként megfogalmazni. Kitért arra is, hogy a nagyobb nemzetközi beruházásoknak jelentős pénzügyi és politikai kockázata is van, hiszen több országot érintő projekt esetében nagyon nehéz hosszú távon előre látni a feltételeket.

A rendezvény során több konkrét projektötlet is megfogalmazódott (ezek adatait a résztvevők kitöltötték), illetve több HACS is jelezte, hogy be kívánja adni HACS előkészítő látogatásra vonatkozó MNVH projektötletét is.

**Készítette:**

Tar Gyula

Osztályvezető

Közösségi Fejlesztések Osztálya